

Korstnapühkimistööde juhend

Leo Kalme

Korstnapühkimistööde juhend

Juhendi koostamise alus:

Käesolev korstnapühkimistööde juhend on koostatud toetudes, Eesti Vabariigi kehtivatele standarditele, õigusaktidele ja korstnapühkija kutsestandardile. Korstnapühkija töö eesmärk on tuleohutuse, säästva kütterežiimi ja puhta elukeskonna tagamine küttesüsteemide õigeaegse puhastamise, hooldamise ja sellealase teabe jagamise kaudu.

I Korstnapühkija tööülesanded on:

- 1) kütte- ja ventilatsioonisüsteemide tuleohutuse kontroll;
- 2) küttesüsteemide ja ventilatsioonilõõride puhastamine ning tõmbe kontroll;
- 3) vajadusel tahma põletamine;
- 4) elanikkonna teavitamine küttesüsteemide õigest kasutamisest;
- 5) avastatud puudustest ja nende kõrvaldamiseks vajalikest töödest teavitamine ning päästeteenistuse tuleohutuse järelevalveametnikele ettepanekute tegemine;
- 6) teostatud tööde dokumenteerimine.

II Korstnapühkimistööd

1. Korstnaid, ahjusid, pliite, soemüüre, kaminaid, suitsu- ja viimalõõre (slepe) jne, tuleb regulaarselt tahmast, pigist ja tuhast puhastada selleks, et:
  - 1) säilitada ja tagada normaalne õhutõmme koldes kütuse täielikuks põlemiseks;
  - 2) vältida tuleohtu, mida võib põhjustada liigne tahm ja pigi suitsu- ja viimalõõrides;
  - 3) säästa kütust, sest puhtad lõõripinnad kuumenevad kiiremini ja eraldavad paremini soojust edasi ahju ja soemüüri välispinnale;
  - 4) liigne tahm ja tuhk ummistavad lõõrides suitsugaaside tee. Lõõride seintele kogunenud pigi ja/või tahm võib kergesti sädemest süttida ja tekitada tahmapõlemise, mis võib põhjustada tulekahju.
2. Korstnapühkijatel (tase 4 ja tase 5 kutsekvalifikatsioon), kellel on lubatud puhastada gaasiseadmete suitsu- ja ventilatsioonilõõre, peavad olema läbinud gaasialased koolitused.
3. Objektil (ehitises) töötades on korstnapühkijal kohustus teavitada objekti omanikku/valdajat esinevatest puudustest ja teha ettepanekuid nende kõrvaldamiseks, täiendades neid vajadusel skeemide ja muude näitlike materjalidega.
4. Korstnapühkija osaleb tuleohutuse kütte- ning ventilatsiooniseadmete hooldamise teabepäevadel selgitustööga. Kui elanikud peavad kinni õigest kütte- ja ventilatsioonirežiimist, siis on lõõrides vähem tahma, rasvaineid, ummistusi, paraneb tõmme ning seoses sellega väheneb tulekahjuoht, samuti säästetakse kütet ning saastatakse vähem keskkonda.

III Korstnapühkija ülesanded objektil

5. Korstnapühkija on kohustatud:
  - 1) leppima tellijaga töö tegemise aja kokku, selle muutmise vajadusest informeerima koheselt tellijat;
  - 2) kõrvaldama lõõridest tahma, tuha, varisenud mördipuru, lahtised kivitükid ja muud sinna sattunud esemed;
  - 3) raiuma vajadusel ja tellija nõusolekul avad ummistuste likvideerimiseks kütteseadmete ja korstnate müüritisse ja pärast töö lõppu sulgema need telliste, tahmaklappide või tahmaluukidega;
  - 4) vajadusel ja tellija nõusolekul teostama tahmapõletustöid, teavitades enne seda häirekeskust;
  - 5) teatama kirjalikult ehitise omanikule/valdajale kütteseadmete ja korstnate puudustest ja vigadest;
  - 6) kontrollima pärast puhastamist kütteseadmete tõmme kõigi olemasolevate siibrite ja avade

kaudu;

7) hoiatama tellijat kasutamast rikkis ja/või tuleohtlikku gaasikütteseadet, suitsu- ja ventilatsioonisüsteemi ning teavitama sellest koheselt tuleohutuse järelevalveasutust ja gaasiseadmet hooldavat firmat, vahetu ohu korral aga häirekeskust hädaabi numbril 112;

8) võtma osa tuleohutuse järelevalveasutuse ettepanekul komisjonide tööst kütteseadmete vigade uurimisel, uute hoonete või tööstuslike kütteseadmete eksploatatsiooni andmisel, remondivajaduse määramisel, avariide ja ummistuste uurimisel, gaasiseadmete paigaldamise võimaluste selgitamisel jne;

9) koostama akti ehitise kütte- ja ventilatsioonisüsteemide tuleohutuse seisukorra ja korstnapühkija tehtud tööde kohta ning andma sellest ühe eksemplari tellijale.

10). Töö käigus väljavõetud tuha ja tahma paigutab korstnapühkija hoone valdaja või korterielnike poolt antud metallnõusse. Tahma põletamisel tekkinud kuumad küttejäägid paigutatakse veega täidetud metallanumasse.

11). Enne kütteseadme (ahi, pliit, soemüür jms.) puhastamist peab korstnapühkija tegema endale selgeks kütteseadme lõõristiku ehituse. Lõõristiku ehituse uurimisel määrab korstnapühkija esmalt kütteseadme tüübi, uurimisel arvestab ahjupottide arvu, tahmaklappide asetust ja arvu, siibrite asetust, arvu ja laadi, vajadusel kasutades fiiberoptikat ja suitsuküünlaid. Edasi jätkatakse uurimist tööriistade – trossluua ja kulbi abil.

IV Suitsulõõride puhastamine

8. Korstnapühkija peab töö tegemisel vältima ruumides liigse mustuse tekitamist, ruumides mittevajalikud tööriistad jäetakse koridori või teise hoone valdaja/esindaja poolt näidatud kohta.

9. Korstnapühkija käib läbi kõik ruumid, kus asuvad või külgnevad korstnad ja sulgeb kõik siibrid, tahmaluugid ja ventilatsioonivad. Eriti hoolikalt tuleb kontrollida keldrites asuvaid kööke, töökodasid, kauplusi, ladusid jms. Lahtijäetud tahmaluukidest, ventilatsioonivadest ja siibrite vahedest läbitungiv ja kergesti lenduv tahm võib ruume kahjustada. Siibreid võib sulgeda ainult siis, kui küttekoldes ei ole tuld. Tuleohutuse seisukohalt võib ainult erandjuhtudel puhastustöid teha ka siis, kui küttekoldes on tuli.

10. Kui tõmme küttekoldes on nõrk või puudub üldse, tuleb määrata lõõrides tõmme takistav koht ja see takistus kõrvaldada.

11. Pööningule läheb korstnapühkija kõigi tööks vajalike tööriistadega. Pööningul teeb korstnapühkija kindlaks korstna ja ventilatsioonikanali liigi/tüübi ja nende asetuse.

11. A. Vanade majade pööningul esineb ka horisontaalseid suitsu- ja ventilatsioonilõõre, n.n. püks- ehk põlvkorstnaid. Eelnimetatute puhastamine on raskendatud ja nende korstnate suunamuutmiskohtades peavad olema hermeetiliselt suletavad puhastusluugid. Ajaloolistes ja reeglina Muinsuskaitse all olevates hoonetes (näit. vanad mõisahooned, Tallinna Vanalinna ja teiste linnade ajaloolised hooned) võisid olla kasutusel mantelkorstnad, mida praegu ei kasutata ja millesse võivad olla ehitatud muud ruumid. Selle käigus võivad olla vanad suitsulõõrid ummistunud ja kui nendesse mingi juurdehituse käigus (näiteks kamina paigaldamine) ühendatakse uus suitsulõõr, võib sellel tõmme täiesti puududa või olla puudulik. Samuti tuleb pöörata tähelepanu asjaolule, et eelnimetatud hoonetes võivad olla puust ventilatsioonilõõrid, mis ümberehituste käigus võivad jääda ühendatuks suitsulõõriga, mis võib põhjustada tulekahju.

12. Katusele võtab korstnapühkija kaasa ainult seal töötamiseks vajalikud töövahendid, Mittevajalikud tööriistad võivad takistada katusel töötamist ning ohustada alla kukkudes all viibivaid inimesi või esemeid.

V Töötamine katusel

13. Katusel tuleb liikuda mööda käiguteed või katuseharja. Katusel liikumiseks ei tohi kasutada katusele kinnitatuid lumetõkkeid ja renne.

14. Katuseharjal liigub korstnapühkija kõverdatud põlvedega, asetades kontsad harjaserva taha ja talla katuse pinnale. Katusel ei tohi rutata, astuda tuleb rahulikult, mõõduka tempoga, hoides väljasirutatud kätega tasakaalu.

15. Katusel liikudes ei tohi korstnast möödumisel haarata kinni selle ülaservast, juhtmetest ja

traatidest, side- ja translatsiooniliinide püstikutest, antennidest jms. Keelatud on liikuda katusel tugeva tuulega (üle 10 m/s), vihma- ja lumesajus, udus, halva nähtavuse ja alla -20°C õhutemperatuuri korral.

16. Vajadusel korstnast kinnihaaramisel tuleb jälgida, et kivid korstnas ei oleks lahti. Lahtised kivid tuleb kõrvaldada. Korstnapühkijal peab olema reeglits korstnast kinnihaaramisel teha seda madalamast kohast või siis panna toetamiseks käsi võimalikult sügavamale korstnalõõri sisse.

17. Kui korstna küljes on astmeraud või on olemas statsionaarne redel, jätab korstnapühkija korstna otsa tõusmisel luua õlale. Kui korstnapühkijal tuleb end korstna otsa vinnata käte ja jalgade abil, siis tuleb luud enne korstnale ronimist paigutada korstna servale, kuuliga sissepoole.

18. Korstnale püsti tõustes ei tule jalgu asetada kõrvuti, vaid üks jalg umbes labajala pikkuse võrra teisest ettepoole. Seistakse näoga vastu tuult, üks jalg veidi ettepoole nihutatud. Niisugune asend on töötamiseks kõige ohutum.

19. On hea tunnus, kui korstnaluu allalasmisel kerkib lõõrist tolmu ja tahma – nagu korsten suitseks. Kui tahmavool äkki lakkab, tuleb luua laskmine ajutiselt peatada, sest on ilmne, et tõmme korstnas muutus vastupidiseks ja tahm pressitakse klappide ja siibrite vahedest läbi ruumidesse. Luua allalaskmist võib jätkata, kui on märgata õhu liikumist lõõrist ülespoole.

20. Kui korstnaluu langemine on takistatud (pigi, mört, sisselangenud kivid, ehitajate allapillatud esemete või materjalidega vms.), tuleb luuda järskude tõmmetega tõsta ja alla kukutada. Kui sellisel teel ei saa lõõri lahti, on tegemist raskema ummistusega.

21. Avara korstnalõõri puhul ja vastavamõdulise luua puudumisel kasutatakse tavalist korstnaluu, lastes seda korduvalt igast nurgast korstnalõõri sisse (vähemalt 4 korda).

22. Töötamisel tuleb pidevalt kontrollida kuuli kinnitust ja veenduda, et see on kindel ja pole karta selle kõie otsast lahtitulekut ja allakukkumist.

23. Korstnalõõride puhastamisel tuleb tähelepanelikult uurida lõõride seisukorda, selgitada, kas need on pigitud ja missugune on pigi – kas kuiv ja kergesüttiv või märg ja momendil tuleohutu.

24. Märjal ja lumelõõrsisel katusel tuleb hoida kõis kuiv. Selleks lastakse luua lõõrist väljatõmbdamisel vaba kõieots korstna teise lõõri.

25. Lõpetanud töö korstna otsas, kerib korstnapühkija kõie vihti, paneb luua korstnale ja laskub ise ettevaatlikult katusele, võtab seejärel korstnalt luua ning asetab õlale.

26. Katusel ühe korstna juurest teise juurde liikudes ei tohi luuakõit enda järel vedada, kuna kõis võib rikkuda katusekatet (katusekive lahti tõmmata jne.) või kusagile kinni jääda ning korstnapühkija tasakaalust välja viia.

27. Katuselt lahkudes peab korstnapühkija sulgema enda järel katuseluugi või –akna ja teatama tellijale töö lõpetamisest.

VI Töötamine ruumides

28. Korteritesse või ruumidesse läheb korstnapühkija kõigi seal tööks vajalike tööriistadega.

29. Puhastada tuleb korruste kaupa ülevalt allapoole, lõpetatakse reeglina keldrikorrusel asuvate kütteseadmete ja korstnalõõride (n.n. korstnjalad) põhja puhastamisega.

30. Üldreeglina puhastatakse kütteseadmed sel ajal, kui nendes ei ole tuld. Sellest tuleb tellijat eelnevalt teavitada töö tegemise ajas kokku leppimisel.

31. Kui korteris ettevalmistusi ei ole tehtud, ei tohi korstnapühkija oma tahmaste kätega ja riietega ise esemeid, mööblit, kardinaid jms. puhastusklappide eest ära koristada. Seda võib teha ainult erandjuhul ja tellija palvel (näiteks raskema mööblieseme nihutamisel).

32. Töötamise ajal on korstnapühkijal keelatud suitsetada.

33. Korterites ja ruumides töötamisel peab korstnapühkija pöörama erilist tähelepanu kvaliteedile ja puhtale tööle. Seejuures tuleb juhendada järgnevalt:

1) tahmaklapile või –uksele tuleb enne avamist koputada (eriti ripplõõride tahmauksed), et vältida tahma varisemist põrandale või esemetele. Tahm, mis koputamisest klapi või ukse siseküljest maha ei põrunud, tuleb käsiharjaga või kulbiga maha kraapida all hoitavasse nõusse või kühvlisse;

2) tahma väljavõtmisel ja nõusse paigutamisel peavad ruumide aknad olema suletud.

Tuuletõmbusega kerge tahma lendub, võib tekkida tagurpidi tõmme. Ruume võib õhutada pärast

töö lõppu;

3) sel ajal, kui puhastatakse lõõri ühe tahmaplapi kaudu, peavad teised tahmaklapid olema suletud, kuid vastav siiber avatud;

4) rõngasse paigutatud trossluud tuleb päästa lahti ettevaatlikult ja töötada temaga tähelepanelikult, et varre otsaga ei vehitaks. Tross surutakse kaenla alla rõngasse nii, et üks käsi hoiab trossi luua poolset osa ja teine trossi otsa. Tahmaavast luua väljatõmbamisel tuleb luuast käega kinni haarata, et nõrgised luuraod järsul sirgumisel tahma tupp laiale ei pilluks;

5) korstnapühkija peab oskama tahmakulpi osavalt käsitada, selle liigendvart pikendada või lühendada ühe käega, hoides samal ajal teises käes prügikühvli või tahmanõu. Tahma ja tuha peab korstnapühkija kulbiga kätte saama vähemalt 90-kraadise käänaku tagant.

VII Kütteseadmete puhastamine

34. Kütteseadmete puhastamisel tuleb kinni pidada kindlast tööde järjekorrast: alustada lõõride puhastamist korstna poolt ning liikuda tööga kolde suunas, tahma välja võtmist aga vastupidi, alustades koldest ja liikudes tööga korstna poole. Töö käigus tuleb pidevalt jälgida tõmmet lõõrides.

35. Tõmbe puudumisel või nõrga tõmbe korral võib olla tegemist ummistusega. Selle kiiremaks leidmiseks tuleb kontrollida tõmmet iga tahmaava juures minnes tõmbele vastupidises suunas (korstnast küttekolde poole). Tööd tuleb kontrollida lõõride kaupa.

Kui tõmme säilis või tugevnes, siis ummistust kontrollitavas lõõris ei ole. Kui aga tõmme halvenes või kadus (n.n. kinni pühkimine), tuleb tahm luua või kulbiga lõõri käigust eemaldada.

36. Tahma väljavõtmist alustatakse kolde poolt, kuna tõmme viib kulbiga lendu tõstetud tahma kaasa järgmistesse lõõridesse, kust selle järgmisest tahmaavast kätte saab.

37. Kategorilistelt on keelatud lükata tahma trossluuga (vaieriga) viimalõõris (slepes) küttekolde või korstna suunas, kui pole võimalik tahma välja võtta.

38. Köögipliiti ja soemüüri puhastatakse järgmises järjekorras:

1) avatakse siibrid;

2) suletakse ventilatsiooniklapid;

3) puhastatakse (trossluuga) lõõri tõmbele vastupidises järjekorras (korstna poolt kolde poole). Neljalõõrilise soemüüri (kolm talve- ja üks suvelõõr) puhul avatakse esimesena pliidi kohal olev puhastusluuk ja puhastatakse kolmas ja teine lõõr, seejärel puhastatakse teises ruumis asuva puhastasluugi või –luukide kaudu esimene ja suvelõõr. Paljudel soemüüridel on talve- ja suvesiibrid kohakuti. Sel juhul lükatakse trossluud soemüüri tagumise tahmaluugi kaudu läbi siibrite ja puhastatakse samast avast ka soemüüri rõhtlõõr;

4) tahm võetakse välja tõmbele pärisuunas alustades küttekolde poolt ja liikudes tööga korstna suunas;

5) töö lõpetamisel kontrollitakse tõmmet veel kord talve- ja suvesiibrite kaudu eraldi, asetades harali sõrmedega käe väikseima pliidirõnga ava kohale või koldeukse ette.

39. Samas järjekorras puhastatakse ka ahjusid ja teisi kütteseadmeid.

VIII Korstnajalgade puhastamine

40. Katusel töötamisel teeb korstnapühkija kindlaks korstnalõõride arvu. Sama arv tahmaklappe peab olema korstnalõõride põhjades (korstnajalgades). Korstnalõõri lastud korstnaluaa kõie järgi saab teada, kui kõrgel (mitmendal korrusel) asub vastava lõõri põhi (korstnajalg), vajadusel võib kasutada teisi meetodeid (kaamerat, kaugusemõõtjat vms).

41. Eluruumides asuvaid tahmaluuke peab avama ettevaatlikult, tuleb uurida, missuguses olukorras on lõõr (näiteks kas seal on palju tahma jne), sest muidu võib puhastades tahm läbi ava ruumi paiskuda.

42. Esineb korstnajalgu, milles tahm on sademete mõjul paakunud või allalangenud mõrdiga kokku kivistunud. Kulbiga saab kätte ainult madalamal ja lõõri põhjal asuvat tahma. Võib tekkida tühimik, millel on kõrgemal lõõris paakunud tahmast lagi. Selle läbimurdmiseks kasutatakse trossluuda, fiibrit või metallinti, mis lükatakse tahmaluugist sisse ja millega saab lõõris kõrgemalasuvat kivistunud tahmatroppe ja ummistusi likvideerida.

43. Kui on tegemist raskema ummistusega, mida trossluua või teiste eelnimetatud vahenditega ei

saa kõrvaldada, tuleb kukutada korstnaluuu kuul korstnalõõri või siduda kõie otsa raudkang ja sellega ummistunud kohta rammida. Kui ka sellest abi ei ole, tuleb ummistuskoht täpselt välja mõõta ja kortslen sellest kohast tellija loal lahti raiuda.

44. Esineb lõõripõhjasid, milles puhastusava on tahmaklapiga sulgemise asemel tellistega kinni müüritud. Neid võib puhastada, kui sulgemismaterjal on käepärast, et ava uuesti kinni müürida.

45. Keelatud on jätta lahtivõetud ava kinni müürimata või sulgeda see ainult lahtiste tellistega, kuna see tekitab otsest tuleohtu ning ebatihedalt suletud avast korstnalõõri tungiv õhk takistab tõmmet.

IX Eriotstarbeliste kütteseadmete puhastamine

46. Suurte tööstuslike (katlamajad) ja paiksete (ehitises kasutatavate) keskkütteseadmete suitsulõõride puhastamisel kasutatakse suuri korstnapühkimisluudasid. Nende puudumisel võib kasutada tavalist korstnapühkimisluuda. Sel juhul lastakse see lõõri igast neljast nurgast eraldi ja lõõri seinu, samuti luuakõit piki lõõri seinu liigutades.

47. Moodulkorstnate puhastamisel tuleb järgida moodulkorstnate paigaldamis- ja kasutamishügieeni ning soovitusi. Moodulkorstnaid võib puhastada ka meetodil alt-üles, kui all on olemas puhastusava, millest on võimalik fiibriga läbi lükata.

48. Roostevabast metallist ja keraamilisest materjalist suitsu- ning ventilatsioonilõõre puhastatakse plastikharjadega.

49. Tööstuslike kütteseadmete kõrgkorstnaid ja suitsukanaleid puhastatakse grupiviisiliselt korstnapühkija-meistri juhendamisel. Grupi suurus sõltub korstna kõrgusest, puhastamiseks määratud ajavahemikust ja töö ohtlikkusest.

50. Enne puhastustööde algust tuleb kõrgkorstnaid ja suitsukanaleid tuulutada ja jahutada. Kanalites ei tohi olla küttegaase.

51. Keelatud on töötada kõrgkorstnais ja suitsukanaleis, mille temperatuur on üle + 40°C. +30° - + 40°C juures tuleb töötada vahetuste kaupa, korraga mitte üle 15 minuti.

52. Hingamisteede ja -elundite kaitseks tahma eest tuleb kasutada respiraatorit või mitmekordset rätti nina ja suu katmiseks ning kaitseprille.

53. Suitsukanalite puhastamisel kasutatakse julgustusnööri, mille üks ots kinnitatakse korstnapühkija vöö külge ja teine on kinnitatud puhastusluugist väljaspool ja mida jälgib teine korstnapühkija.

54. Väljasolev korstnapühkija peab pidevalt jälgima kanalis töötavat korstnapühkijat. Kui kuumus ja värske õhu puudus teda kahjustavad, saab sees oleva korstnapühkija päästenööri abil välja tõmmata.

55. Kanalite valgustamiseks võib kasutada 6-12 V töötavat kandelampi või taskulampi.

56. Kõrgkorstnaid võib puhastada, kas alt üles või ülalt alla.

57. Alt-üles meetodit on sobiv kasutada kõrge korstna (üle 30 m) puhul, mis on tugevasti tahmunud ja tugeva tõmbega, mis veab korstnalõõri seintelt lahtikraabitava tahma üles, samuti on korstnapühkijal nii kergem hingata. Kui kütteseadme suitsukanali temperatuur on +30 kuni +40° ei tohi lõõris korraga töötada üle 15 minuti.

58. Ülalt-alla meetodi puhul läheb korstnapühkija korstna tippu (kui seda ei takista korstnas olev tahm ja astmerauad on korras). Esmalt puhastatakse korstna tipp kihtidena ladestunud ja paakunud tahmast. Seejärel puhastatakse korstna sisepind tahmast astme-astmelt alla tulles.

59. Kõrgkorstnate puhastamisel kontrollitakse hoolikalt astmeraudasid ja nende kinnitust. Kasutatakse karabiiniga vööd, mis kinnitatakse astmeraudade külge. Et rebiv jõud astmarauale oleks väiksem, on vöö ja karbiini vahel pikenduseks tugev kett või kõis nii, et korstnapühkija saaks ennast kinnitada rinna kõrguselt.

X Tahma põletamine

60. Tahma põletamine on kütteseadme seintele kinnitunud tahma eemaldamine põletamise teel korstnapühkija poolt.

61. Mõnikord ladestub vale küttematerjali ja kütterežiimi tõttu lõõride pindadele tahma, mis harilikul puhastamisel ei eemaldu (läikiv, teraline, rasvane ja vähese veesisaldusega määriv tahm). Sellisel juhul on kütteseadme kasutamisel tahma süttimise oht. Kuna tahma põlemisel

eraldub suurel hulgal soojust, võib korsten või lõõrid gaaside survele lõheneda ja tuli nende kaudu süüdata süttivaid ehituskonstruksioone. Tahma süttimise vältimiseks tuleb tahm korstna- ja kütteseadmete lõõridest asjatundlikult välja põletada.

62. Tahma põletamise vajaduse teeb korstnapühkija kindlaks lõõride vaatluse ja väljavõetava tahma uurimise teel, hankides samal ajal andmeid kasutatava kütuse ja tõmbe muudatuste (vähenemise) kohta.

63. Tahma liigid:

1) lenduv tahm on väikestest söekübemetest koosnev pulber, mille toob suitsulõõridesse tõmme. Selle alla kuulub ka narmastahm, mis tekib pliitides, soemüürides ja suitsulõõrides. Süttides põleb see hõõgudes. Narmastahm tekib pliitides eelkõige praeahju ümbrusesse. Üheks võimaluseks tahma liigi tuvastamiseks on avada küttekolde tahmaluuk ja käega katsuda. Samuti sadestuvad kõik tahmad siibrile;

2) läikiv ehk must pigitahm on tihe läikiv pigimust või mustjaspruun kiht suitsulõõride seintel. Süttides põleb see kärelda leegiga ja on seetõttu eriti ohtlik. Temperatuur muutub väga kõrgeks, ka korstnast lenduvad sädemed ei kustu kohe. Läikiv tahm põlemisel paisub, tekkivad gaasid võivad plahvatada. Tahm võib korstnas ka nii-öelda "kinni põleda";

3) pigi tekib eelkõige sinna, kus on suitsugaaside järsu jahtumise koht. See on tavaliselt pööningul, eriti kui on tegemist kõrge pööninguga. Seepärast on soovitatav see osa korstnast soojustada. Soojustus ei tohi olla põlevast materjalist. Näiteks mineraalvill sobib selleks hästi;

4) rasvane tahm moodustub lenduva tahma ja rasvainete segust, kui köögi ventilatsioon on juhitud suitsulõõri. Rasvane tahm on sama tuleohtlik kui läikiv tahm;

5) gaasikütte tahm sarnaneb rasvasele tahmale. See koosneb tolmuosakestest, rasva sisaldavatest köögiaurudest ja gaasi põlemisjääkidest ning ummistab katla suitsutorud. Ta on sama tuleohtlik kui läikiv tahm;

6) määriv ehk pigitahm koosneb pigist ja muudest tõrvainetest, rasvast, veest ja lenduvast tahmast ning on poolvedel. See tekib märja kütte, eriti märja turba ja männipuidu kasutamisel, kui küttekoldes on temperatuur madal ning küttegaasid jahtuvad suitsulõõrides kiiresti. Ta ei ole eriti tuleohtlik, kuna sisaldab vett;

7) vedel pigitahm ehk tahmapigi on üks määriva tahma alaliike. Ta ei ole küll eriti tuleohtlik, sest sisaldab vett, kuid kütteseadmele väga kahjulik. Selles olevad ained ladestuvad kütteseadme seintele. Nad võivad imbuda nii läbi kütteseadme kui ka korstna seinte.

64. Tahma on lubatud põletada ainult tase, 4 kutsekvalifikatsiooni taseme korstnapühkijal ning korstnapühkija-meistril, tase 5. Tahma põletamine on lubatud vähemalt kahe korstnapühkija poolt, suuremates ehitistes kaasatakse korstnapühkijaid rohkem.

65. Tahma isesüttimist saab ajutiselt takistada, kui puistada pigitonud lõõri puutuhka. Pigile mõjub hävitavalt ka kange soolvesi. Samuti on heaks vastuabinõuks tahma süttimisele kestev kütmine kuivade haavapuudega.

66. Tuleohutuse tagamiseks peab korstnapühkija enne tahma põletamisele asumist:

1) informeerima sellest päästeasutuse häirekeskust hädaabi numbril 112, teatades objekti aadressi ja oma nime;

2) kontrollima, kas korstnale pääseb vabalt ligi kõikidelt korrustelt, keldrist ja pööningult, kas kõik õhuklapid on suletud, kas korstnas ja selle ühenduskohtades viimalõõridega (sleped) ei esine pragusid, kas korstna lähedal ei ole süttivaid esemeid;

3) kontrollima, kas kõikidel korrustel on ja vajalikud tulekustutusvahendid;

4) panema käepärast kõik vajalikud tööriistad ja abinõud (raudkang, märjaks tehtud köis, kett pommiga, kaitseprillid silmade kaitseks, tulekindlad kindad käte kaitseks kuumenenud tööriistade kasutamisel, pang veega lõõridest väljavõetud söekamakate ja kuuma tuha kustutamiseks);

5) varuma tahma põlema süütamiseks süütematerjali. Süütamiseks on keelatud kasutada plahvatusohtlikke aineid.

67. Tahma põletamise ajal ei tohi seista otse korstna, kütteseadme või lõõri ava ees, kuna tagurpidi tõmbe korral võib põletusavast (tahmaluugist) leek välja lüüa.

67a. Tahmapõletamist võib teostada kui tuule kiirus on alla 5,4m/s

68. Pärast tahma põletamise lõpetamist tuleb hoolikalt kontrollida, kas ei esine enam tuleohtu,

erilist tähelepanu pöörata korruste vahelagedele ja põrandakattele korstnate vahetus läheduses ja kas ei immitse kuskilt suitsu, ning tagada tööde teostamise koha järelevalve vastavalt tuletööde tuleohutusnõuetele.

69. Elamutes tahma põletamisel peab korstnapühkija:

1) rakendama abinõud tuleohu vältimiseks;
2) enne tahma põletamist puhastama korstna ja kütteseadme lõõrid lenduvast tahmast;
3) põletama tahma järk-järgult korstnas ja korruste ning kütteseadmete lõõride kaupa, et põletamine suureks ei paisuks, lõõrid kinni ei põleks ja põlemine ei kahjustaks korstnat ning kütteseadmeid. Põletamine toimub tõmbele vastupidises suunas, s.o. korstnast kolde poole. Et tuli ei kustuks, tuleb pidevalt lisada põletusmaterjali;

4) pärast tahma põletamist tuleb korsten ja kütteseadme põlemise jääkidest puhastada, tühjendada korstnajakal (korstnalõõri põhi), eemaldada hõõguv tahmakoorik ja sulgeda sisseraiutud avad.

70. Tuleb jälgida, et lõõr nii-öelda kinni ei põleks. Kinnipõlemise eel tõmme nõrgeneb, suits hakkab kaduma. Kui lõõr on täiesti kinni põlenud, siis korstnast suitsu enam ei välju, vaid see hakkab välja tungima ruumides asuvatest küttekolletest, siibrite ja klappide vahelt.

71. Ummistusi aitab vältida, kui korstna lõõri aeg-ajalt lasta keti otsas olev raske raudkang.

72. Soemüürides ja ahjudes võivad ummistused tekkida lõõride suunamuutmiskohtades. Kui suits tungib juba koldeavast välja, tuleb võtta appi trossluud ja sellega ummistunud koht lahti lüüa.

73. Tõmmet tuleb pidevalt kontrollida gaaside liikumise järgi viimalõõris. Kui kuumad gaasid hakkavad selles liikuma ja suitsu enam ruumi ei tule, on oht likvideeritud.

74. Erandjuhtudel tuleb ummistuse likvideerimiseks müüritisse ava raiuda.

75. Suitsukambrites (liha- ja kalasuitsukambrid) tekib rasvane tahm, mis põleb kärelda leegiga ja tekitab kõrge kuumuse. Tahma põletamisel tuleb suitsukambri seinad polsterdada 20-40 cm paksuselt puuvillaga, põrandale laduda aga suur kuhi puitvilla ja õlgi. Need süüdatakse korstnapoolselt küljelt, et tõmme järk-järgult kasvaks. Ventilaatorid tuleb välja lülitada. Kambri metalluks tuleb tihedalt sulgeda. Õhku kambrisse tuleb juhtida alumise ava kaudu.

76. Pärast põletamist, mis kestab ½-2 tundi, avatakse kambri uks, lastakse kambril jahtuda ja siis pühitakse tahmakoorikud seintelt tavalise luuaga maha.

77. Suitsukambri seintelt võib rasvast tahma eemaldada mahakraapimise või –raiumise teel. See on aga aeganõudev. Seda tehakse siis, kui tahma pole võimalik kambri seintelt maha põletada.

XI Gaasikütteseadmete suitsu- ja ventilatsioonilõõride puhastamine

78. Gaasikütteseadmete suitsu- ja ventilatsioonilõõride puhastamisel ja kontrollimisel tuleb juhinduda Eesti Gaasiliidu poolt kinnitatud juhendeist G3-1:2015 ja , mis käsitlevad gaasikütteseadmete paigaldust ja nende ekspluatatsioonitingimusi. Samuti tuleb alati arvestada konkreetse gaasikütteseadme kasutusjuhendiga.

79. Gaasikütteseadme suitsulõõrid on korstnalõõrid, kuhu juhitakse gaasikütteseadmest väljuv suits.

80. Gaasikütteseadme ventilatsioonilõõrid on korstnalõõrid, mille kaudu ventileeritakse ruume, kuhu gaasikütteseadme on paigaldatud ja nendega ühendatud ruume.

81. Gaasikütteseadmete liigid on:

1) seadmed, mille suits juhitakse ehitises asuvasse kivikorstnasse, mille sisse on korstnat kahjustava kondensi mõju likvideerimiseks paigaldatud roostevabast metallist suitsutoru.;
2) turbosüsteemsed gaasikütteseadmed, mille gaasisuits juhitakse otse välisõhku ja mille kütmiseks vajalik õhk võetakse otse välisõhust;
3) kondensaat gaasikütteseadmed, mis töötavad madalal temperatuuril ja millest eraldub palju kondenssi, mis juhitakse läbi plastiksuitsutoru kanalistsiooni.

82. Gaasikütteseadmete suitsulõõrides asuvaid roostevabast metallist suitsutorusid ja moodulkorstnaid tohib puhastada ainult plastikharjaga.

83. Turbo- ja kondensaatgaasiseadmeid tohib puhastada ja hooldada ainult korstnapühkija, kellel on kellel on lisaks korstnapühkija kutsetunnistusele vastav pädevus (sellekohane litsents või sertifikaat).

84. Gaasikütteseadmete suitsu- ja ventilatsioonilõõre puhastatakse ainult nende harjadega, mis

on lõõri materjalist lähtuvalt selle puhastamiseks ette nähtud - kivikorstnaid metallharjaga, moodulkorstnaid keraamilise sisetoruga ja roostevabast terasest suitsu- ja ventilatsioonitorusid plastikharjaga.

85. Uute gaasikütteseadmete paigaldamise konsultatsioonidel kontrollib korstnapühkija, mis seisundis on korstnad ja milline gaasikütteseade objektile sobib ning koostab sellekohase akti koos skeemiga.

86. Gaasikütteseadmete paigaldamise konsultatsioone anda ja sellekohaseid dokumente koostada võib ainult tase 5 kutsekvalifikatsiooni tasandiga korstnapühkija, kellel on selleks vastav pädevus.

87. Ehitatavates hoonetes peab gaasi põlemisproduktide ärajuhtimiseks olema igal seadmel, agregaadil või ahjul eraldi suitsulõõr, kui seadme tootja oma paigaldusjuhendis ei määratle teisiti.

88. Olemasolevates hoonetes on lubatud ühte suitsulõõri ühendada gaasiseadmete paigaldusjuhendis määratletud viisil.

89. Suitsugaase ei tohi ventilatsioonikanalitesse juhtida.

90. Suitsulõõride ristlõige võetakse vastavalt gaasiseadmete soojuskoormusele ja kooskõlas G3-1 ja G3-2 vastavate peatükkidega.

91. Toitlustusasutuste kütteseadmeid (restoranide pliigid, toidukeetmise katlad vms.) võib ühendada ka ühisesse suitsulõõri, samuti on lubatud kasutada mitmele agregaadile ühiseid ühendustorusid (kollektoreid), vastavalt tootjate paigaldusjuhenditele.

92. Suitsulõõride ehitamiseks on keelatud kasutada nõrku ja väikese tulekindlusega materjale (silikaattellis, žlakkbetoon vms.).

93. Suitsulõõrid peavad olema vertikaalsed, tihedad ja neile peab olema remondi tegemiseks vajalik juurdepääs. Vajadusel lubatakse suitsulõõre ehitada kaldu kuni 30° vertikaali suhtes, kusjuures kõrvalekalle ei tohi olla üle 1 m lõõri vertikaaljoone teljest.

94. Ühendustoru ristlõige peab vastama gaasiseadme väljumistoru ristlõikele.

95. Ühendustoru (viimalõõri) horisontaalse osa pikkus ei tohi ehitavates hoonetes olla üle 1,5 m ja olemasolevates majades üle 3 m.

96. Ühendustorul ei tohi olla üle kolme käänanaku, mille raadiused peavad võrduma toru läbimõõduga.

97. Ühendamisel suitsulõõriga tuleb ühendustoru (viimalõõri) ots paigaldada korstna seina sisse vähemalt 10 cm pikkuselt nii, et ots ei ulatuks suitsulõõri sisse. Selleks peab torul olema piiraja (krae). Suitsulõõriga tuleb ühendada tihendatud hülsi abil, et plekktoru oleks võimalik puhastamiseks maha võtta.

98. Gaasiseadmete ühendustorude ehitamine läbi eluruumide on keelatud. Külmi ruume läbivad ühendustorud tuleb soojustada.

99. Gaasiseadmete ühendustorud tuleb ühendada suitsulõõriga nii, et toru sisseviigust allapoole jääks vähemalt 25 cm sügavune „tasku”. Taskul peab olema puhastusluuk. (ka moodulkorstnatel)

100. Korstnad tuleb ehitada:

1) 0,8 m üle katuseharja, kui nad asuvad 1,5 m kaugusel (horisontaali mööda) katuseharjast;

2) katuseharja kõrguseni, kui nad asuvad katuseharjast 1,5-3 m kaugusel;

3) allapoole katuseharja, kuid mitte allapoole katuseharja horisontaaltelje suhtes 10° nurga all läbivat sirget, kui korstnad asuvad katuseharjast kaugemal kui 3 m. Igal juhul peab korsten ulatuma vähemalt 0,8 m üle katusepinna.

101. Kui korstna lähedal asuvad hoone kõrgemad osad, ehitised või puud, peavad gaasiseadmete ja –agregaatide korstnad ulatuma üle tuulealuse hõrendustsooni. Korstnad tuleb katta soojusisolatsiooniga, et põlemisproduktid ei jahtuks alla kastepunkti (G3-1:2015,G3-2....).

102. Suitsulõõrid peavad olema kaitstud sademete sissesattumise eest.

103. Korstna ülemine, katusest väljaulatuv osa peab olema tsemendimördiga krohvitud ja selle ülemine osa kaetud plekiga. Kui korstnal on metallkuppel, peab see korstnalõõride puhastamiseks olema lahtikäiv või äravõetav.

104. Ventilatsioonilõõrid peavad olema puhastatavad ja neil peavad olema ventilatsioonirestist või –klapist allpool puhastusluugiga „tasku”.

XII Tööohutuse ja tervishoiu nõuded kütteseadmete puhastamisel

105. Korstnapühkija ei tohi kütteseadme puhastamisele asuda:

- 1) kui tervislik seisund ei võimalda töid teostada ohutult;
- 2) olles alkoholi-, narkootilises või toksilises joores ehk tööd takistava psühhotroopse aine mõju all;
- 3) kui ilmastikutingimused ei ole sobilikud;
- 4) kui kütteseadme ehituslik seisukord ei vasta nõuetele;
- 5) kui redelite, luukide või katuste seisukord ei vasta nõuetele;
- 6) kui tööriistade seisukord ei võimalda teostada töid ohutult.

106. Korstnapühkimistööde ohutuks läbiviimiseks peavad pääsud, luugid ja redelid vastama ehitisele ja tema osale esitatavatele tuleohutusnõuetele:

- 1) pääsud pööningule ja katusele rajatakse luugi või katuseakna kaudu, mille mõõtmed ei tohi olla väiksemad kui 60 x 80 cm;
- 2) kui katusealuugi või akna alumine äär asub põrandast kõrgemal kui 1 m peab olema paigaldatud kohtkindel najatusredel;
- 3) kui katusele pääseb väljast, peab hoone valdajal olema paigaldatud najatusredel, mis 70° najatuskallaku juures ulatub vähemalt 40 cm katuse äärest kõrgemale;
- 4) kui katuse kalle on üle 20° peab korstna juurde pääsemiseks olema paigaldatud katuseredel, mille laius peab olema vähemalt 35 cm ja tema pulkade vahemaa ei tohi olla üle 40 cm;
- 5) kui korsten ulatub madalamast küljest 1 m võrra või rohkem üle katuse, peab korstna otsa pääsemiseks olema paigaldatud statsionaarne korstnaredel või olema korstna müüritisse sisse müüritud astmerauad, mille viimane aste ei tohi olla korstna tipust üle madalamal kui 40 cm;
- 6) kui katuse kalle on üle 45°, peab olema katusele ehitatud vähemalt 30 cm laiused stabiilsed käiguteed või redelid.

107. Töötamine katusel

- 1) ronimine katusele ei ole lubatud, kui redelid ja katused on libedad;
- 2) töötamine katusel ei ole lubatud, kui tuule tugevus on üle 10 m/sek;
- 3) katusel töötamisel ei ole lubatud kõie järelelohistamine
- 4) ei tohi kasutada teisi selliseid töövõtteid, mis võivad häirida korstnapühkija tasakaalu;
- 5) katusel tuleb liikuda mööda selle harja, kasutada käiguteid, või liikuda mööda mitterippuvaid renne;
- 6) katusel liikudes ei tohi korstnapühkija kinni haarata korstna ülemisest servast, traatidest, antennivarrastest ja muudest selleks mitte ettenähtud esemetest;
- 7) tööriistade või mistahes muude esemete katuselt, redelilt või pööningult alla viskamine on keelatud;
- 8) kui katuse kalle ületab 20°, tuleb kasutusele võtta ohutusabinõud, et vältida korstnapühkija enda, samuti töövahendite ja muude esemete katuselt alla kukkumist.

108. Töötamine ruumides

- 1) tahma ja kivipuru lõõrist välja võtmiseks tuleb kasutada tööriistu;
- 2) tööstuslike kütteseadmete läbironitavate suitsulõõride puhastamisel peab osalema vähemalt kaks korstnapühkijat;
- 3) läbironitavate suitsulõõride puhastamisel tuleb kasutada julgestusnööri;
- 4) enne läbitavasse suitsulõõri sisenemist tuleb suitsulõõri tuulutada;
- 5) keelatud on siseneda kütteseadmesse, mille temperatuur on kõrgem kui 40°C;
- 6) kui kütteseadme temperatuur on +30 kuni +40° ei tohi lõõris korraka töötada üle 15 minuti;
- 7) töö alustamine on keelatud, kui ei ole kasutusele võetud isiku kaitsevahendid (tööülikond, tolumumask).

Korstnapühkimistööde juhend koos lisadega on kehtiv koos Kutsestandartiga.

12.12.2016.a

: